

LEON DE BRUIJNE (°1992)

Alledaagse objecten vormen het uitgangspunt in het werk van de Nederlandse kunstenaar Leon De Bruijne. Door toevoeging van het component beweging ontstaan vreemde en absurde situaties. Speelse en fascinerende interventies waarbij tijd en erosie centraal staan.

Tijdens zijn studies in Amsterdam ontwikkelt hij een voorliefde voor kinetische kunst. De *Hoepelmachine*, zijn afstudeerproject, is een georkestreerde actie rond kracht en snelheid. Hoepelen, een door mensen bedachte beweging, tracht hij na te bootsen met een apparaat. Door het voortdurend heen en weer bewegen op de betonnen straatstenen kreeg de rode hoepel afslijtingsverschijnselen, plastic schaafsel hoopte zich op na een paar dagen. Zijn interesse rond de schoonheid die erosie in zich kan dragen werd gevoed.

De Bruijne vervulde zijn artistieke opleiding aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Gent.¹ Lopend in de gangen van het KASK ontdekte hij verweerd achtergelaten oude schoolborden, gevonden gelukjes. Objecten moeten voor hem steeds een archetypische uitstraling hebben: eenvoudig en direct herkenbaar. Het kinetisch sculptuur *Play #1* bestaat uit twee vrijstaande pivoterende krijtborden. Een krachtige ventilator tussen beiden laat hen als het ware dansen. De ongecontroleerde en niet voorspelbare snelheid van de twee bewegende objecten raken elkaar af en toe voorzichtig. Het werk *Remora*, ontstaan in dezelfde periode, zuigt zich letterlijk vast aan een glazen buitenwand van het academiegebouw. *“Het werk is vernoemd naar een vis die de 'haaienzuiger' wordt genoemd. De vis hecht zich met een zuignap aan zijn gastheer, terwijl hij meereist en tegelijkertijd bescherming geniet. Deze interactie is een symbiotische relatie. (...) een relatie tussen twee organismen waarbij de ene profiteert van de andere, die er op zijn beurt geen last van heeft.”*² Het kunstwerk hecht zich op een vergelijkbare manier vast aan het glas. Een zuignap met een in cirkels draaiende ruitenwischer *“gaat een onbaatzuchtige symbiotische relatie aan met het gebouw van KASK en zijn bewoners. (...) Een mechanisch apparaat dat ons een plezier doet, bij regen veegt het het raam schoon en creëert het een cirkelvormig kijkgaatje.”*³

Zijn studies in Gent confronteerden hem met de verschillen tussen Nederlanders en Belgen. Hij merkte op dat Vlaamse woningen vaak voorzien zijn van rolluiken. Bij valavond worden ze neergelaten. De private ruimte wordt ondoordringbaar afgescheiden van de buitenwereld. Dit in tegenstelling tot de uitnodigende inkijk bij de Nederlandse woonhuizen. Het werk *Dag Allemaal* manifesteert zich als een autonoom sculptuur in de tentoonstellingsruimte, de overige geëxposeerde werken worden deels aan het oog onttrokken. Met een breedte van een meter kan er gemakkelijk om heen gelopen worden. De installatie verleidt de toeschouwer om vijftig eurocent in een gleuf te stoppen zodat het elektrisch aangedreven rolluik opent en een volledig overzicht van de ruimte zichtbaar wordt. Na verloop van tijd sluit het luik opnieuw.

¹ Behaalde zijn Master aan het KASK in 2019.

² <https://leondebruijne.nl/remora/> Vrije vertaling uit het Engels.

³ <https://leondebruijne.nl/remora/> Vrije vertaling uit het Engels.

Dutch Delight, 2019, performance

Dag Allemaal, 2020, kinetic sculpture, 100 x 100 x 250 cm

De bewustwording van de verschillen met zijn zuiderburen benoemt De Bruijne als orde versus chaos. Dit slaat niet enkel op het straatbeeld van België met zijn diversiteit aan bouwstijlen, maar eveneens op de inrichting van de openbare ruimte. De straatlantaarnarmaturen ontworpen door Friso Kramer (1922-2019) bepalen de visuele identiteit en eenheid in de Nederlandse straten. Bij de performance *Dutch Delight* fungeren de kappen van de beeldbepalende ontwerpen als tollens die met een boormachine in gang worden gezet. Acht stuks liggen geordend in een grid. Vanaf het ogenblik dat ze beginnen tollens, voeren ze een chaotische dans uit in de ruimte terwijl de toppen oplichten. De voorstelling eindigt bij het stoppen van het draaien.

In het kader van de tentoonstelling *Nederland Bouwt in Baksteen* werd De Bruijne, naast andere kunstenaar en ontwerpers, uitgenodigd door het Nieuwe Instituut in Rotterdam. Het fenomeen erosie sloop reeds binnen bij de *Hoepelmachine* uit tweeduizend dertien. De indrukwekkende kinetische installatie *Baksteenfabriek* bootst een natuurlijk erosieproces na. Conische stortkokers die je normaal op een bouwterrein aantreft, zijn aan elkaar gemonteerd als een reuzenrad. Vier bakstenen rollen, vallen en botsen in het door een klein wiel aangedreven grootse werk. Niet enkel het waarnemingsvermogen wordt hier geprikkeld, maar ook het auditieve speelt een belangrijke rol. Het proces creëert naast een enorme hoeveelheid stof ook een indrukwekkend, onweerachtig geluid. Na drie maanden draaien bleken de bakstenen verpulverd tot kleine ronde steentjes en vooral veel gruis.

Quick Sand, 2015

Baksteenfabriek, 2015, 450 x 450 x 300 cm

In *Quick Sand* draait een reusachtige bandschuurmachine, met een lengte van meer dan drie meter, onder stoelen heen.⁴ De poten verdwijnen langzaam en de ruimte vult zich met stof. Om het erosieproces te versnellen, gebruikte hij een zachte houtsoort. De in lindenhout gecreëerde zitelementen zijn zelfgemaakte kopieën van een iconisch ontwerp van Gerrit Rietveld (1888-1964). De residu's van de afgesleten stoelen worden als installatie gepresenteerd. Het lijkt alsof ze in drijfzand weg zakken.

Absurditeit en humor zijn nooit ver weg. In samenwerking met de ontwerper Willem van Doorn bouwde De Bruijne een *Kerstboomkanon* waarmee elke winter een performance wordt opgevoerd. Een, weliswaar gebruikte, kerstboom wordt in het kanon geladen, het publiek telt mee af en de boom wordt met luchtdruk weggeschoten. De boom beweegt zich door de lucht en draait zich spontaan vanaf het ogenblik hij uit het kanon komt, een aerodynamisch object dat om en bij de zestig meter door de lucht vliegt. Een ecologisch alternatief voor de tradionele kerstboomverbranding? De Bruijne noemt het een vredeskanon.

Zijn voortdurend onderzoek naar beweging leidt hem eveneens naar uitdagingen en vragen rond bestaande machines. Wat gebeurt er bijvoorbeeld als je een verpakkingsmachine laat doorgaan? Experimenten hierrond resulteerden in de *Wrapmachine*. Een langzaam draaiend platform omhult een stapel plastic stoelen met folie. De wereldverspreide populaire witte *Monobloc* tuinstoel, goedkoop en alledaags, heeft in principe geen vershoudfolie nodig. Er ontstaat een gevecht tussen het harde plastic van de stoel en de zachte folie. Door het laag per laag omwikkelen ontstaan er onverwachte amorfe vormen door de spanning van de folie, de stapels stoelen vervormen naar organische sculpturen. Een weliswaar traag proces waarvan de resultaten zich gedragen als dansende figuren op vier poten in verschillende poses. Een bewegende installatie die als het ware beeldhouwwerken creëert. Bevreemdend of zelfs lichtjes intimiderend, je kan er in elk geval niet naast kijken.

Wrapmachine, 2018

Danielle Wuyts

⁴ De kunstenaar bouwde de machine zelf op basis van een tweedehands transportband.

WEBSITE

<https://leondebruijne.nl/>

KIJKEN

Baksteenfabriek, 2015 <https://leondebruijne.nl/baksteenfabriek/>

Quick Sand, 2015 <https://leondebruijne.nl/quick-sand-2/>

Kerstboomkanon, 2017 <https://leondebruijne.nl/kerstboomkanon-2/>

Scaffolding, 2020 <https://www.willemvandoorn.nl/projects/scaffolding>

BRONNEN

Lezing academie Brugge DKO, 2 februari 2024, cultuurzaal Biekorf

<https://leondebruijne.nl/>